

Резолюция №5

За работното време

– Като подчертава, че промените в нормативната база в годините на прехода, свързани с работното време, доведоха до значителни пробойни в правата на работещите;

– като отбелязва, че в Кодекса на труда е записано, че извънредният труд е забранен и в същото време в следващ текст законодателят е отворил широко вратата за неговото практическо прилагане;

– като взема предвид, че сумираното изчисляване на работното време практически позволява широкото прилагане на извънреден труд, без той да се заплаща като такъв;

– като подчертава, че със законови промени и въпреки бурната съпротива на КТ „Подкрепа“ управляващите дадоха възможност за двойно увеличение на извънредния труд и по-интензивно използване на сумираното изчисляване на работното време;

– като акцентира върху изключително неблагоприятните последици от полагането на извънреден и нощен труд за човешкото здраве, семейството и социалния живот,

КТ „Подкрепа“ отбелязва, че в изпълнение на аналогичната резолюция от Десетия конгрес, конфедерацията проведе кампания за увеличаване на добавката за нощен труд. Изготвихме поредица анализи, организирахме публични кръгли маси, внасяхме законодателни предложения, събрахме десетки хиляди подписи и в крайна сметка успяхме да извоюваме малка победа – добавката за нощен труд беше увеличена от 0,25 лв. на 1,00 лв.

Със съжаление обаче констатираме, че ред други въпроси, поставени от нас преди четири години, продължават да са нерешени:

– принуждаване за работа допълнително – без отчитане на извънреден труд;

– тежки последствия (стрес и износване) за работещите, отнасящи се до тяхното здраве;

– неизплащане на положения извънреден труд;

– нмазване на достойнството на работещите в нарушение на чл. 26 от Европейската социална харта;

– невъзможност на работещия да защити правата си пред контролните органи и съда, поради липса на документална основа.

Напомняме, че бяха направените промени в нормативната база относно работното време в процеса на присъединяване към ЕС, които значително я влошиха. Така например, през 2004 г. с промяна в чл. 142 от КТ отпаднаха:

– необходимостта сумираното изчисляване на работното време (СИРВ) да се прилага само за непрекъснато обслужване или производство;

– увеличи се максималната продължителност на работната седмица при СИРВ от 48 на 56 часа, вкл. и с нощен труд!

Посочените промени не бяха свързани с изискванията на ЕС – напротив, по отношение на работното време нашето законодателство отговаряше на стандартите, към които се стремеше ЕС с приемането на Директива 2003/88/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (в сила от 01.01.2004 г.), която целеше след определен гратисен период да бъде въведен общ стандарт и да бъдат премахнати всички по-ниски от стандарта нормативи за работното време в страните-членки. Всъщност, с цитираните промени от 2004 г., ние се отдалечихме най-много от всички държави в ЕС от изискванията на Директивата. В Доклад от 2017 г. за изпълнението на Директива 2003/88/ЕО, Европейската комисия констатира нарушения с изпълнението ѝ в България.

Повсеместното въвеждане на нощен труд чрез работа на три смени и СИРВ (по график с почивни дни, най-често различни от събота и неделя), след отпадане на ограничението до непрекъснато обслужване или производство от КТ през 2004 г., се основава само на повишените печалби на работодателите и е в ущърб както на физическото и психическото здраве на работещите и на техните семейства, така и в допълнителна тежест на здравната система и общественото осигуряване.

Съществуващата „подвижност“ на почивните дни при работещите при СИРВ, и то без допълнително заплащане за работа в събота и неделя (обикновени работни дни за тях), освен дискриминационна спрямо другите, е и дълбоко асоциална в своята същност и руши личния живот и семействата на работещите. По този начин се избягва заплащането на извънреден труд и то при работа в режим на повишено натоварване и износване, за които няма дори допълнително заплащане.

Предвид констатираните нарушения на Директива 2003/88/ЕО от България и изискването на т. 11 от нея да бъде отчитан общият принцип за адаптиране на работата към работника, а не обратното, КТ „Подкрепа“ продължава кампанията за въвеждане изискванията на Директива 2003/88/ЕО и Доклада на ЕК от 26.04.2017 г. при нощен труд и СИРВ:

– да се допуска само при определени професии и дейности (при непрекъснато обслужване или производството) по Директивата;

– работната седмица от 56 часа по КТ да бъде намалена на 48 по Директивата;

– работният график да бъде намален от 4 месеца при нощен труд – на 3 по Директивата;

– да бъде въведено реално право на отказ на работника по Директивата;

– броят поредни нощни смени в седмицата да бъде намален от 5 по Наредба №15 от 1999 г. на 3 по Директивата;

– минималната междуседмична почивка без прекъсване да бъде увеличена от 24 часа по КТ на 35 по Директивата;

– повишаване изисквания за условия на труд и почивка по Наредба №15 от 1999 г.

КТ „Подкрепа“ предприема неотложни действия за промяна на нормативната уредба:

– поддържане на статистика за работещите при СИРВ и за полагащите нощен труд от ИА „ГИТ“;

– въвеждане на регистрационен режим от ИА „ГИТ“ на ПВТР и ВПРЗ, подобно на КТД;

– равнопоставеност при отчитане на работното време между работодатели и работещи;

– въвеждане на допълнителни заплащания за работа на смени и за работа при СИРВ.

КТ „Подкрепа“ изразява притеснението си от желанието на множество български работници да полагат извънреден труд, макар да осъзнават безбройните вреди, които той нанася, за да получат по-високи доходи, вместо да се борят за по-високо основно трудово възнаграждение. Самоунищожението не е път към благоденствието! Ние заявяваме готовността си да продължаваме да се борим за достойни условия на труд, чрез които да постигнем заедно така бленуваното благоденствие на българските работници.